

NA CO PŘI OZNAČOVÁNÍ KE KONCI ROKU NEZAPOMÍNAT?

V prvních dnech měsíce září nabyla účinnosti novela zákona o potravinách, která přinesla několik změn týkajících se i provozovatelů potravinářských podniků zejména v oblasti označování potravin.

Jedna z nejdůležitějších změn se dotkla i pekařů a cukrářů, a to v ustanovení § 8, do něhož bylo doplněno nové písm. d) - povinnost uvádět **údaj o čistém množství u nebalených pekařských a cukrářských výrobků**. Pro spotřebitele to bude zcela jistě velmi zásadní vodítko při výběru pečiva a porovnávání cen.

Velmi diskutovanou novinkou je také vodítko pro stanovení toho, v jakých případech se uplatní **výjimka pro uvádění výživových údajů na balených potravinách**. V rámci projednávání novely zákona o potravinách byl pozměňovacím návrhem **do § 6 vložen nový odstavec 4**, který stanoví, že malým množstvím potravin (které je osvobozeno od uvádění výživových údajů) se rozumí takové množství potravin, které je vyrobeno v uzavřeném účetním období provozovatelem potravinářského podniku, který **zaměstnává maximálně 10 zaměstnanců**, jejichž pracovní pozice uvedená v pracovní smlouvě přímo souvisí s výrobou potravin, **nebo dosáhl maximálního ročního obrátu 20 mil Kč**. Tyto podmínky se nekumulují (nemusí být splněny obě najednou).

Zjednodušeně řečeno: výrobce balené potraviny není povinen výživové údaje uvést, zaměstnává-li přímo ve výrobě 10 zaměstnanců nebo udělá obrát do 20 mil. Kč.

Faktem zůstává, že **ani tato novela nestanoví jako povinnost uvádět výživové údaje na nebalených potravinách (ani pokrmech)**. Uvádění výživových údajů u nebalených potravin není jako povinnost stanoveno ani nařízením (EU) č. 1169/2011, ani žádným vnitrostátním předpisem. Pokud je dodavatel nebalené potraviny nucen obchodním řetězcem do dodání výživových údajů s odkazem na platnou legislativu, jedná se o nesprávný výklad. Na druhou stranu je však třeba si uvědomit, že se tato výjimka nevztahuje na nebalené potraviny, na nichž je uvedeno např. výživové tvrzení apod. Zde se uplatní požadavky jiných zvláštních právních předpisů.

Zmiňované povinnosti nabyly účinnosti hned s nabytím účinnosti samotné novely. Odložená účinnost, a to k 1. 1. 2017, se týká právní úpravy označování českého původu potravin.

Novela zákona stanoví v ustanovení § 9b odst. 1 regulační rámec související s dobrovolným označováním potravin slovy „vyrobena v České republice“ nebo „česká potravina“. **Při uvádění potraviny na trh lze poskytnout informaci slovy „česká potravina“, grafické znázornění stanovené prováděcím právním předpisem** (zatím chybí, ale může ho po určitou dobu suplovat informace uvedená ve Věstníku Ministerstva zemědělství) **nebo jinou informaci zejm. slovní, obrazovou nebo grafickou naznačující, že země původu potraviny je ČR, pokud 100 % všech složek celkové hmotnosti nezpracované potraviny, vinařských produktů nebo mléka pochází z ČR, a prvovýroba, porážka zvířat a všechny fáze výroby proběhly na území ČR, nebo pokud součet hmotnosti složek pocházejících z ČR tvoří nejméně 75 % celkové hmotnosti všech složek stanovené v okamžiku jejich použití při výrobě potraviny jiné než uvedené v předchozí podmínce a výroba proběhla na území ČR; přidaná voda se nezapočítává do celkové hmotnosti všech složek**.

Při uvádění potraviny na trh lze poskytnout informaci slovy „**vyrobena v České republice**“ nebo slovy, která mají pro spotřebitele stejný význam, pokud výroba proběhla na území ČR. Pokud tedy bude chtít některý subjekt uvádět v souvislosti s potravinou označení o jejím českém původu, pak od 1. 1. 2017 musí být takové označení v souladu se zákonem.

Potraviny označené podle starého znění zákona lze prodávat do vyčerpání zásob. Pro potraviny označené logem „Český výrobek – Garantováno Potravinářskou komorou ČR“ končí přechodné období 31.12. 2019. Na potraviny, které jsou opatřeny ochrannou známkou zapsanou před účinností zákona obsahující slova „česká potravina“ nebo „české cechovní normy“, se pravidla podle § 9b odst. 1 nevztahují vůbec.

V souvislosti s výše zmiňovanými označeními byla vyvolána diskuse nad tím, co se rozumí **přidanou vodou** (která není započítávána do celkové hmotnosti všech složek při stanovení povinného procentuálního podílu složek).

V pevných potravinách je voda, která není součástí některé ze složek (jako např. voda v ovoci) považována za vodu přidanou. Pro příklad lze zmínit vodové zmrzliny. Požadavek na minimálně 75% podíl hmotnosti složek pocházejících z ČR se tak vypočítává z hmotnosti, která vznikne odečtením přidané vody od hmotnosti všech složek použitých při výrobě potraviny.

V případě, že nejsou při výrobě potraviny používány základní suroviny, jako např. ovoce nebo maso, ale již složky upravené (výrobky), určující pro skutečnost, jestli složka pochází z ČR, je to, zda poslední hospodářsky zdůvodněné zpracování vyústí v nový výrobek (dotčenou složku) proběhlo v ČR. V modelové situaci, kdy je např. **obilí vypěstováno mimo ČR, ale složka (mouka) vstupující do potraviny byla vyrobena v ČR, je možné mouku započítat do českého podílu při výrobě pečiva**.

Mgr. Markéta Chýlková
Potravinářská komora ČR